

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΔΗΜΩΝ ΕΛΛΑΔΑΣ

Θεματικό Συνέδριο:

**«Κλιματική Κρίση και Πολιτική Προστασία – Ενδυναμώνοντας τους Δήμους με
εκπαίδευση και νέες τεχνολογίες»**

ΑΘΗΝΑ 27-28 Φεβρουαρίου 2026

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΘΕΜΑΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

Διαπιστώνοντας την αυξημένη συχνότητα εκδήλωσης φυσικών καταστροφών στο σύνολο σχεδόν της χώρας και τις σημαντικές επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στις υποδομές και τις καθημερινές δραστηριότητες η Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας οργάνωσε το θεματικό συνέδριο με τίτλο «Κλιματική Κρίση και Πολιτική Προστασία – Ενδυναμώνοντας τους Δήμους με εκπαίδευση και νέες τεχνολογίες» που επικεντρώθηκε στα ζητήματα προσαρμογής των Δήμων στις απαιτήσεις της κλιματικής κρίσης και την ενίσχυση της Πολιτικής Προστασίας μέσω εκπαίδευσης και νέων τεχνολογιών.

1. Εισαγωγή- Γενικά Στοιχεία

Η κλιματική κρίση συνιστά πλέον διαρκή και δομική παράμετρο άσκησης δημόσιας πολιτικής. Τα ακραία καιρικά φαινόμενα, οι εκτεταμένες πυρκαγιές, οι πλημμύρες, οι παρατεταμένοι καύσωνες και λοιποί φυσικοί κίνδυνοι, επηρεάζουν άμεσα τις τοπικές κοινωνίες, τις υποδομές, την οικονομική δραστηριότητα, την χωρική και κοινωνική συνοχή. Στο πλαίσιο αυτό, οι Δήμοι καλούνται να ανταποκριθούν σε αυξημένες απαιτήσεις πρόληψης, ετοιμότητας, απόκρισης και αποκατάστασης.

Η Πολιτική Προστασία δεν περιορίζεται στους φυσικούς κινδύνους, αλλά περιλαμβάνει και την πρόληψη και διαχείριση τεχνολογικών ή βιομηχανικών ατυχημάτων, τα οποία δύνανται να επιφέρουν σημαντικές επιπτώσεις στη δημόσια υγεία, στο περιβάλλον και στη λειτουργία των τοπικών κοινωνιών.

Η αρμοδιότητα ελέγχου, αδειοδότησης και εποπτείας των βιομηχανικών εγκαταστάσεων ανήκει στα καθ' ύλην αρμόδια κρατικά όργανα. Στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους, οι Δήμοι οφείλουν να διασφαλίζουν την επιχειρησιακή τους ετοιμότητα, μέσω επικαιροποιημένων τοπικών σχεδίων, ενταγμένων και χρηματοδοτούμενων από τον Εθνικό- περιφερειακό σχεδιασμό, με ενσωμάτωση σχετικών σεναρίων στις ασκήσεις πολιτικής προστασίας και πρόβλεψης διαδικασιών έγκαιρης ενημέρωσης και προστασίας του πληθυσμού σε περίπτωση συμβάντος.

Η συστηματική συνεργασία και η έγκαιρη ανταλλαγή πληροφορήσης μεταξύ Κεντρικής Διοίκησης και Τοπικής Αυτοδιοίκησης συνιστούν βασική προϋπόθεση για τη συγκρότηση ενός ολοκληρωμένου και αποτελεσματικού συστήματος Πολιτικής Προστασίας.

Η εμπειρία των τελευταίων ετών καταδεικνύει ότι, παρά τη θεσμική πρόοδο που έχει επιτευχθεί, η εφαρμογή της πολιτικής προστασίας σε τοπικό επίπεδο εξακολουθεί να αντιμετωπίζει προκλήσεις που αφορούν κυρίως την επάρκεια πόρων, την οργανωτική ετοιμότητα και την επιχειρησιακή συνέχεια. Η μεταφορά αρμοδιοτήτων προς τους Δήμους δεν συνοδεύθηκε, μέχρι σήμερα, από αντίστοιχη ενίσχυση ανθρώπινου δυναμικού, χρηματοδότησης και τεχνικής υποστήριξης.

Ιδιαίτερα οι μικροί, ορεινοί και νησιωτικοί Δήμοι έχουν αυξημένη τρωτότητα, χωρίς να διαθέτουν πάντοτε τις αναγκαίες διοικητικές και οικονομικές δυνατότητες για την πλήρη ανταπόκριση στις υποχρεώσεις τους. Η ΚΕΔΕ επισημαίνει ότι η αποτελεσματική Πολιτική Προστασία προϋποθέτει σταθερό θεσμικό πλαίσιο, σαφή κατανομή αρμοδιοτήτων και ουσιαστική πολυεπίπεδη συνεργασία μεταξύ Κεντρικής Διοίκησης, Περιφερειών και Δήμων.

2. Εκπαίδευση- Νέες Τεχνολογίες

Η ενίσχυση της επιχειρησιακής ικανότητας των Δήμων δεν μπορεί να στηρίζεται αποκλειστικά στη θεσμική πρόβλεψη αρμοδιοτήτων. Προϋποθέτει συστηματική, διαρκή και πιστοποιημένη εκπαίδευση όλων των εμπλεκόμενων στελεχών. Η εκπαίδευση πρέπει να αφορά:

- τους αιρετούς, οι οποίοι καλούνται να λαμβάνουν αποφάσεις υπό συνθήκες πίεσης και αβεβαιότητας,
- τα υπηρεσιακά στελέχη, που διαχειρίζονται επιχειρησιακά σχέδια και συντονίζουν πολλαπλούς φορείς,
- το τεχνικό προσωπικό και τους εργαζομένους πρώτης γραμμής,
- καθώς και τις πιστοποιημένες εθελοντικές ομάδες.

Η εκπαίδευση οφείλει να είναι δομημένη, θεσμοθετημένη και χρηματοδοτούμενη, να βασίζεται σε τυποποιημένα πρωτόκολλα, να περιλαμβάνει ασκήσεις ετοιμότητας, προσομοιώσεις σεναρίων και αξιολόγηση αποτελεσμάτων. Παράλληλα, είναι αναγκαία η δημιουργία ενιαίου πλαισίου πιστοποίησης γνώσεων και δεξιοτήτων στον τομέα της Πολιτικής Προστασίας, ώστε να διασφαλίζεται η ποιότητα και η επιχειρησιακή επάρκεια των στελεχών σε πανελλαδικό επίπεδο.

Εξίσου καθοριστικός είναι ο ρόλος των νέων τεχνολογιών. Η σύγχρονη Πολιτική Προστασία οφείλει να αξιοποιεί:

- γεωγραφικά συστήματα πληροφοριών (GIS) για τη χαρτογράφηση κινδύνων και την ιεράρχηση παρεμβάσεων,
- συστήματα έγκαιρης προειδοποίησης και ανάλυσης δεδομένων σε πραγματικό χρόνο
- μη επανδρωμένα αεροσκάφη (drones) και άλλα σύγχρονα τεχνολογικά μέσα,
- ψηφιακές πλατφόρμες διαχείρισης συμβάντων και συντονισμού φορέων,
- εργαλεία τεχνητής νοημοσύνης για πρόβλεψη κινδύνων και βελτιστοποίηση πόρων,
- καθώς και εφαρμογές ενημέρωσης και ειδοποίησης πολιτών.

Ωστόσο, η τεχνολογία δεν αποτελεί αυτοτελώς λύση. Η αποτελεσματική αξιοποίησή της προϋποθέτει κατάλληλη εκπαίδευση των χρηστών, τεχνική υποστήριξη, διαλειτουργικότητα συστημάτων και διασφάλιση κυβερνοασφάλειας. Παράλληλα, είναι κρίσιμη η εξασφάλιση ισότιμης πρόσβασης όλων των Δήμων στα τεχνολογικά εργαλεία,

ώστε να αποτραπεί η δημιουργία ανισοτήτων μεταξύ Δήμων με διαφορετικό επίπεδο πόρων και τεχνικής ωριμότητας.

Η ΚΕΔΕ θεωρεί ότι η επένδυση στην εκπαίδευση και την τεχνολογία δεν αποτελεί συμπληρωματική επιλογή, αλλά βασική προϋπόθεση μετάβασης σε ένα σύγχρονο, προληπτικό και ανθεκτικό μοντέλο Πολιτικής Προστασίας. Η ενίσχυση της ψηφιακής ετοιμότητας των Δήμων και η καλλιέργεια κουλτούρας πρόληψης αποτελούν κρίσιμους παράγοντες για τη μείωση των επιπτώσεων της κλιματικής κρίσης και την προστασία της ανθρώπινης ζωής και περιουσίας.

3. Νόμος του Υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας με τίτλο «Ενεργή μάχη»

Αναφορικά με τον πρόσφατα ψηφισθέντα νόμο του Υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας με τίτλο «Ενεργή Μάχη», οι θέσεις της ΚΕΔΕ ενσωματώθηκαν , σε συνέχεια διαρκών και ουσιαστικών διαβουλεύσεων με το αρμόδιο Υπουργείο.

Ζητούμενο είναι η εφαρμογή του νόμου με την ενίσχυση του ρόλου της τοπικής αυτοδιοίκησης με μέσα ,εργαλεία, οικονομικούς και ανθρώπινους πόρους. Παράλληλα στη διαμόρφωση των δευτερογενών ρυθμίσεων να διατηρηθεί ο ουσιαστικός και εποικοδομητικός διάλογος με τη ΚΕΔΕ στα θέματα αρμοδιότητας των Δήμων.

4. Περαιτέρω θέσεις και προτάσεις της ΚΕΔΕ προς τα συναρμόδια Υπουργεία για την ενίσχυση της Πολιτικής Προστασίας.

4.1 Εθελοντικές Ομάδες Πολιτικής Προστασίας

Οι εθελοντικές οργανώσεις αποτελούν ουσιώδη επιχειρησιακό πυλώνα. Προτείνεται:

- Η θέσπιση ειδικού τύπου πινακίδας κυκλοφορίας για τα οχήματα και μηχανήματα που ανήκουν σε εθελοντικές ομάδες, προκειμένου να διασφαλίζεται η διακριτότητά τους.
- Η πλήρης και ενιαία εφαρμογή της απαλλαγής από τα τέλη κυκλοφορίας για οχήματα που ανήκουν και παραχωρούνται από τους Δήμους σε εγγεγραμμένες οργανώσεις του Μητρώου Εθελοντικών Οργανώσεων Πολιτικής Προστασίας, σύμφωνα με την ισχύουσα κανονιστική ρύθμιση.
- Ήδη με την πρόσφατη ΚΥΑ (Αριθ. ΦΕΚ: Β'7066/29-12-2025) προβλέπεται η απαλλαγή οχημάτων εγγεγραμμένων στο Μητρώο Εθελοντικών Οργανώσεων Πολιτικής Προστασίας. Η πρόβλεψη αυτή πρέπει να εφαρμόζεται ενιαία και χωρίς ερμηνευτικές αποκλίσεις.

4.2 Συμβάσεις Εποχικού Προσωπικού Πολιτικής Προστασίας

Προτείνεται:

- Η δυνατότητα σύναψης συμβάσεων διάρκειας έως έξι (6) μηνών, ώστε να καλύπτεται πλήρως η επίσημη αντιπυρική περίοδος.
- Η εξαίρεση της συγκεκριμένης κατηγορίας προσωπικού από την υποχρεωτική μεσολάβηση δωδεκάμηνου διαστήματος πριν από νέα σύμβαση, προκειμένου να διασφαλίζεται η διατήρηση έμπειρου ανθρώπινου δυναμικού.

4.3 Αυτοτελή Τμήματα Πολιτικής Προστασίας

Η πρόβλεψη για σύσταση Αυτοτελούς Τμήματος Πολιτικής Προστασίας σε κάθε Δήμο αξιολογείται θετικά. Ωστόσο απαιτούνται:

- Επικαιροποίηση των Οργανισμών Εσωτερικής Υπηρεσίας (ΟΕΥ) βάσει τεκμηριωμένης εκτίμησης κινδύνων.
- Καθορισμός ελάχιστων απαιτούμενων οργανικών θέσεων ανά Δήμο.
- Ειδικές προκηρύξεις μέσω ΑΣΕΠ αποκλειστικά για τη στελέχωση των εν λόγω Τμημάτων.
- Πρόβλεψη ειδικών κριτηρίων μοριοδότησης για προσωπικό με συναφή εμπειρία.
- Διαρκής εξειδικευμένη εκπαίδευση και πιστοποίηση γνώσεων.

4.4 ΣΑΤΑ Πολιτικής Προστασίας

Η ΚΕΔΕ επαναλαμβάνει το αίτημα μετατροπής της ΣΑΤΑ πυροπροστασίας σε ΣΑΤΑ Πολιτικής Προστασίας, με:

- Κατανομή της χρηματοδότησης σε δύο δόσεις.
- Δυνατότητα σύνδεσης της δεύτερης δόσης με σύναψη εξαμηνων συμβάσεων για δράσεις πρόληψης και διαχείρισης κινδύνων καθ' όλη τη διάρκεια του έτους.

4.5 Πρόγραμμα Κοινωφελούς Εργασίας

Προτείνεται ο άμεσος σχεδιασμός ειδικού προγράμματος κοινωφελούς εργασίας με αποκλειστική στόχευση στην Πολιτική Προστασία, για την ενίσχυση δράσεων πρόληψης, καθαρισμού και επιχειρησιακής υποστήριξης, έως την πλήρη στελέχωση των μόνιμων δομών.

4.6 Ειδικό Πρόγραμμα Υποστήριξης Εφαρμογής του Νόμου

Λαμβάνοντας υπόψη τις αυξημένες υποχρεώσεις που προβλέπει το νομοσχέδιο (τοπικά σχέδια, κέντρα επιχειρήσεων, έλεγχοι συμμόρφωσης, συμμετοχή σε στρατηγικά σχέδια), κρίνεται αναγκαία:

- Η θέσπιση ειδικού προγράμματος υποστήριξης εφαρμογής με κοστολογημένες δράσεις.
- Η διασφάλιση χρηματοδότησης από τα αρμόδια Υπουργεία.
- Η δυνατότητα συνδρομής του Πράσινου Ταμείου.
- Η σύναψη προγραμματικής σύμβασης μεταξύ Υπουργείου Εσωτερικών, Υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας, ΚΕΔΕ και ΙΤΑ, με αντικείμενο την ανάπτυξη πρότυπων σχεδίων, μεθοδολογικών εργαλείων και ψηφιακών εφαρμογών.

5. Ανθεκτικότητα των πόλεων και των οικισμών

Η ΚΕΔΕ έχει καταθέσει συγκεκριμένη πρόταση για τη κατανομή και την αξιοποίηση του τέλους ανθεκτικότητας που εισπράττετε από τις τουριστικές επιχειρήσεις

- Βασική μας διεκδίκηση θα πρέπει να είναι η δημιουργία ενός ειδικού λογαριασμού που θα τροφοδοτείται από το τέλος ανθεκτικότητας και θα καλύπτει ειδικά έργα και δράσεις που θα συμβάλλουν στην ανθεκτικότητα των πόλεων και των οικισμών μας.
- Από το πόρο αυτό θα πρέπει να χρηματοδοτηθούν στο επίπεδο του κάθε Δήμου, τα Σχέδια Αστικής Ανθεκτικότητας που προβλέπονταν να εκπονηθούν σε κάθε Δήμο μέχρι τις 31/5/2025 βάσει του Άρθρου 45 του Ν. 5106/2024.

6. Συμπερασματικά

Η Πολιτική Προστασία συνιστά συλλογική ευθύνη όλων των επιπέδων διακυβέρνησης. Οι Δήμοι, λόγω της εγγύτητάς τους στον πολίτη, διαδραματίζουν καίριο ρόλο στην πρακτική εφαρμογή της. Η ΚΕΔΕ θα συνεχίσει να διεκδικεί σαφές θεσμικό πλαίσιο, επαρκή χρηματοδότηση, μόνιμες δομές, κατάλληλο ανθρώπινο δυναμικό, καινοτόμες τεχνολογίες και ουσιαστική εκπαίδευση των εμπλεκόμενων φορέων.

Η πρόληψη και ο περιορισμός των συνεπειών φυσικών καταστροφών αποτελούν επένδυση στη δημοκρατική λειτουργία των θεσμών και στην εμπιστοσύνη των πολιτών.